

Kļūsti par pilsētas dārznieku – izaudzē pats savus garšaugus!

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Svētdiena, 07 aprīlis 2013 17:21

Sekojošā pasaules dārzkopības tendencei – mazdārziņa veidošanai pilsētvidē, ikvienam ir iespēja būt mūsdienīgi zaļam. Horti piedāvā iejusties pilsētas dārznieka ādā, ierīkojot savu mini garšaugu dārziņu. Tas neprasis lielas pūles un daudz laika. Un, ja podiņos izaudzētie garšaugi sniegs prieku un gandarījumu, un, ja tie vēl noderēs kulinārijas meistardarbu gatavošanā, nākamavasār varēs jau ķerties pie dārzu audzēšanas uz balkona, kā to dara cilvēki pasaules lielākajās pilsētās.

Pēdējo gadu tendence – dārzs pilsētvidē.

Dārzs pilsētvidē, kas strauji attīstījies pēdējās desmitgadēs, nenozīmē tikai novatoriskus arhitektūras un interjera risinājumus – jumtu dārzus, biroju iekštelpu un ārsienu fasāžu vertikālo apzaļumošanu, par kuriem var lasīt stila, arhitektūras, dizaina un interjera žurnālos. Ar izteicienu “dārzs ienāk pilsētā” var apzīmēt gan partizānu dārzkopības (guerilla gardening) kustību, kas cīnās pret pārāk skopi un vienmuļi apzaļumoto pilsētvidi, pret nolaidīgo attieksmi pret zemi un cenšas apzaļumot nolaistās un pamestās vietas pilsētās. Bet tikpat labi tas raksturo arī urbāno dārzniecību jeb dārzniecību pilsētvidē, izmantojot mazus zemes laukumus iekšpagalmos, balkonos, palodzes un lodžijas. Urbānās dārzniecības pamats daļēji ir “zaļā domāšana”, daļēji vēlme tikt pie paša audzētiem, bioloģiski dabiskiem, no ķīmijas pielietojuma “tīriem” pārtikas produktiem, un daļēji arī pilsētnieku vēlme izjust saikni ar zemi, dabu un procesiem dabā. Nenoliedzami tam visam piemīt ir arī eksperimentāls valdzinājums, kaut vai piemēram, kartupeļu audzēšana uz balkona maisā, un gandarījums par paša izaudzēto, kas rada papildus nedefinējamās garšas sajūtas un emocijas, izbaudot ēdienu no paša audzētiem produktiem.

Mazdārziņi pilsētā mazos laukumiņos – balkonos, uz ugunsdzēsēju kāpnēm, dažādās logos iekārtās konstrukcijās, uz ielām pilsētā un ēku jumtiem, ir izplatījušies pa visu pasauli. Tos var ieraudzīt gan pasaules metropolē Ņujorkā, gan uz jumtiem Eģiptē, gan Londonā un Lielbritānijas pilsētu ielās, gan sarkano rajonu pilsētā Amsterdamā, kā arī daudzviet citur pasaulē. Latvijā nedz partizānu dārkopība, nedz bioloģiskā dāzkopība pilsētvidē nav iekarojusi

Kļūsti par pilsētas dārznieku – izaudzē pats savus garšaugus!

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Svētdiena, 07 aprīlis 2013 17:21

tik lielu popularitāti kā citur, taču arī pie mums entuziasti, kas to ir atzinuši par visai tīkamu un aizraujošu nodarbi. Arī sēklu tirgotāji, stādu audzētāji un dārkopības preču tirgotāji piedāvā arvien vairāk noderīgu lietu mazdārziņa ierīkošanai pilsētā. Starp sēklu piedāvājumiem var atrast audzēšanai uz balkona piemērotas tomātu, gurķu, zirņu, salātu redīsu un citu dārzeņu sēklas, ir iespēja pasūtīt no labākajiem pasaules audzētājiem īpašus balkona dārzeņu – zemeņu, artišoku, tomato, baklažānu, meloņu, paprikas [jaunstādus](#) un pie stādu audzētājiem nopirkt diezgan plašu garšaugu klāstu un balkona tomātu stādus.

Lai pilsētas mini dārziņš izdotos ir vajadzīgas prasmes un iemaņas un, protams, arī zināšanas šajā jomā. Taču, ja gribas pie tāda tikt, ar kaut ko ir jāsāk. Mēs piedāvājam sākt ar pašu vienkāršāko – garšaugu dārziņu, kura ierīkošana prasīs minimālas zināšanas un pūles.

Garšaugi podiņos

Nu jau kādu laiku Z/S "Bērziņi" piedāvā jaunu produkciju - podiņus garšaugu audzēšanai mājas apstākļos. Atšķirība no veikalos pieejamajiem līdzīgajiem produktiem, šajā produktā nav pašam ne jāber substrāts, ne jāsēj sēklas. Podiņš satur substrātu ar ilgās iedarbības mēslojumu un sēklas, kas podiņā atrodas jau vajadzīgajā dziļumā. Produkts ir ērts un vienkāršs lietošanā.

Kļūsti par pilsētas dārznieku – izaudzē pats savus garšaugus!

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Svētdiena, 07 aprīlis 2013 17:21

Šobrīd pieejami četri garšaugi – baziliks, dilles, lapu pētersīļi un lapu selerijas.

Podiņa saturs pirmajā dienā jāaplej bagātīgi vismaz trīs reizes ar pārtraukumiem, lai pilnīgi samitrinātu sauso substrātu. Ja pirmajās reizēs ūdens sakrājas uz paliktnīša, to nolej. Pēdējā reizē atstāj ūdeni paliktnīti. Augšanas laikā substrātu uztur mēreni mitru. Visus augus ļoti ieteicams pirmās trīs diennaktis pēc sadīgšanas, ja tas iespējams, apgaismot nepārtraukti. Sākot no otrā mēneša vēlams augus pabarot ar papildmēslojumu – visērtāk to izdarīt ar dārzkopības veikalos atrodamajiem mēslojuma stienišiem atbilstoši to pamācībai.

Optimālā augšanas temperatūra garšaugiem dienā ir 18 – 22°C, naktī – 16 – 18°C. Atbilstošu klimatisko apstākļu nodrošināšana garšaugu audzēšanā ir svarīga, jo temperatūrā, kas būs zemākā par 8 – 10°C augšana apstāsies, bet 0 – 2°C jau būs augiem bīstami – tie var aiziet bojā. Ja izvēlēsieties šos garšaugus audzēšanai telpās uz palodzes, gaismas, mitruma un temperatūras nodrošināšana īpašas problēmas neradīs. Ja vēlaties garšaugus audzēt arī – uz balkona, terases vai pagalmā blakus vasaras atpūtas un grila vietai, tad vēlams tos pēc iegādes, līdz laukā iestājas atbilstoši laika apstākļi (gaisa temperatūrā dienā un naktī vairs nav zemāka par 10°C), audzēt telpās, bet pēc tam pārvietot vēlamajā vietā.

Baziliks.

Sadīgst 5 – 8 dienās. Pēc sadīgšanas, pakāpeniski retinot atstāj 3 – 5 augus. Pēc tam var apgriezt vai nokniebt zarus un galotni, sekojot, lai paliek lapu "padusītes" ar pumpuriem tālākai augšanai. Baziliku nav ieteicams laistīt vakarā.

Kļūsti par pilsētas dārznieku – izaudzē pats savus garšaugus!

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Svētdiena, 07 aprīlis 2013 17:21

Dilles

Sadīgst 8 – 15 dienās. Pēc sadīgšanas, pakāpeniski retinot, atstāj 5 – 8 augus. Pēc tam nokniebj vecākās lapas un zariņus no apakšas.

Pētersīļi un selerijas.

Sadīgst 8 – 18 dienās. Pēc sadīgšanas, pakāpeniski retinot, atstāj 3 – 4 augus. Pēc tam var nolauzt vecākās lapiņas tā, lai augšanas centrs nodrošina jauno lapu augšanu. Pareiz kopts un uzturēts augs sniegs svaigus zaļumus vairākus mēnešus un tie būs vienmēr pa rokai.

Podiņi nopērkami veikalos “Depo” Rīgā, “Cenu klubā” Rīgā, Rēzeknes ielā, Pārogres, Ogres, Mežciema un Kuldīgas “Domo”, “Mājai un Dārzam” Jelgavā un Ventspilī, veikalā “Nodus” Cēsīs un “Zaļajā Bodē” starp Pūri un Kandavu.

Iesācējiem novēlam veiksmi garšaugu dārziņa ierīkošanā, bet īsteniem pilsētas dārzniekiem vēlam, lai pēc iespējas ātrāk atnāk šogad tik ilgi gaidītais pavasaris!